

11.00.01- Табиий география ихтисослиги бўйича таянч докторантура имтиҳонлари учун саволлар

1. Янги ва энг янги давр географиясининг асосий хусусиятлари.
2. Оламнинг пайдо бўлиши, тараққиёти ҳақидаги ғоялар "Катта портлаш" назарияси.
3. Қуёш системасининг пайдо бўлиши ва тараққиёти.
4. Ернинг пайдо бўлиши ва тараққиёт босқичлари.
5. Геохронологик жадвал ва унинг таҳлили.
6. Ернинг ҳаракати ва унинг географик оқибатлари.
7. Ер юзасини ўзгартирувчи экзоген ва эндоген жараёнлар.
8. Ер юзасининг рельеф шакллари.
9. Географик қобикнинг умумий тавсифи ва унинг хусусиятлари.
10. Ернинг ички тузилиши.
11. Дунё океани ва унинг қисмлари.
12. Қуруқликдаги сувларнинг умумий географик хусусиятлари.
13. Атмосферанинг тузилиши.
14. Ҳаво босими. Шамоллар. Атмосфера циркуляцияси.
15. Об-ҳаво ва иқлим.
16. Тирик организмларнинг вертикал ва горизонтал йўналиши бўйича ўзгариши.
17. Ландшафт зоналари.
18. Табиат ва жамият ўртасидаги муносабатлар.
19. Дунёвий муаммоларни ҳал қилишда табиий географиянинг ўрни.
20. Топографик карталарнинг мазмуни, разграфикаси ва номенклатураси.
21. Топографик карталарда географик ва тўғри бурчакли координаталарни аниқлаш.
22. Топографик карталарнинг математик ва географик элементлари.
23. Дарёлар ва музликларнинг геологик иши.
24. Денгизлар ва океанларнинг геологик иши.
25. Табиий географиянинг тадқиқот методлари.
26. Минералларнинг таснифи.
27. Магматик жинсларнинг таснифи, генетик турлари.
28. Чўкинди жинсларнинг хоссалари ва турлари.
29. Метаморфик жинсларнинг ҳосил бўлиш шароитлари, хоссалари, турлари.
30. Тектоник ҳаракатлар, структуралар.
31. Литосфера плиталари тектоникаси назариясининг шаклланиши.
32. Карст ҳодисаси ва карст рельеф шакллари.
33. Арид худудлар рельеф шакллари.
34. Табиий географик районлаштириш тамойиллари.
35. Евросиё материгининг табиий географик хусусиятлари.
36. Шимолий Америка материгининг табиий географик хусусиятлари.
37. Жанубий Америка материгининг табиий географик хусусиятлари.

38. Африка материгининг табиий географик хусусиятлари.
39. Антарктида материгининг табиий географик хусусиятлари.
40. Австралия материгининг табиий географик хусусиятлари.
41. Чирчиқ-Оҳангарон табиий географик округи.
42. Мирзачўл табиий географик округи.
43. Ўрта Зарафшон табиий географик округи.
44. Қизилқум табиий географик округи.
45. Қуйи Амударё табиий географик округи.
46. Қашқадарё табиий географик округи.
47. Сурхондарё табиий географик округи.
48. Қуйи Зарафшон табиий географик округи.
49. Фарғона табиий географик округи.
50. Устюрт табиий географик округи.
51. Табиий географик қарашларнинг пайдо бўлиши ва ривожланиши.
52. Табиий географик фанлар тизими.
53. Табиий географик районлаштириш масалалари.
54. Табиий географиянинг ўрганилганлик даражаси ва тадқиқот мақсади.
55. Ўрта Осиёнинг географик ўрни, чегаралари ва табиий шароити.
56. Ўрта Осиё табиатини географик ўрганиш тарихи.
57. Ўрта Осиё ер юзасининг тузулиши.
58. Ўрта Осиё геологияси.
59. Ўрта Осиё иқлимнинг ўзига хос хусусиятлари ва уни ҳосил килувчи омиллар.
60. Ўрта Осиё дарёлари.
61. Ўрта Осиё кўллари.
62. Ўрта Осиё сув омборлари ва ер ости сувлари.
63. Ўрта Осиё музликлари.
64. Ўрта Осиё тупроқлари.
65. Ўрта Осиё ўсимлик ва ҳайвонот дунёси.
66. Ўрта Осиё кўриқхоналари.
67. Ўрта Осиё ҳудудини табиий географик районлаштириш.
68. Ўрта Осиё текислик провинциялари.
69. Орол денгизи.
70. Қизилқум ва Қорақум чўллари.
71. Ўзбекистон табиий географияси курсининг мақсади ва вазифаси.
72. Ўзбекистон табиатини географик ўрганилиш тарихи.
73. Ўзбекистон ҳудуди табиати ҳақидаги географик тасаввурларнинг ўрта асрларда ривожланиши.
74. Ўзбекистон ҳудуди табиати ҳақидаги географик тасаввурларнинг XVIII асрда ва XIX асрнинг биринчи ярмида ривожланиши.
75. Географик тасаввурларнинг Ўзбекистон ҳудудида мустамлака даврида ривожланиши. (1850-1917 йй).
76. Ўзбекистон ҳудудининг геологик тузулиши ва фойдали қазилмалари.
77. Ўзбекистон ҳудудида табиатнинг ривожланиш босқичлари ва

рельефининг вужудга келиши.

78. Ўзбекистон ҳудудининг сейсмиклиги.
79. Ўзбекистон кўриқхоналари.
80. Ўзбекистон тупроқлари.
81. Ўзбекистоннинг табиий географик районлаштирилиши.
82. Ўзбекистон текислик провинцияси.
83. Ўзбекистон тоғолди ва тоғ провинцияси.
84. Ўзбекистоннинг геологик тузулиши.
85. Ўзбекистон иқлими.
86. Ўзбекистон ички сувлари.
87. Ўзбекистон кўллари ва сув омборлари.
88. Ўзбекистон тупроқлари.
89. Ўзбекистон ўсимликлари ва табиатни муҳофаза қилиш.
90. Ўзбекистон ҳайвонот дунёси.
91. Европанинг рельефи, геологик тузулиши ва фойдали қазилмалари.
92. Европа табиат зоналари.
93. Европанинг ички сувлари.
94. Европанинг географик ўлкалари.
95. Осиёнинг рельефи, геологик тузулиши ва фойдали қазилмалари.
92. Осиё табиат зоналари.
93. Осиёнинг ички сувлари.
94. Осиёнинг географик ўлкалари.
95. Шимолий Американинг рельефи, геологик тузулиши ва фойдали қазилмадари.
92. Шимолий Америка табиат зоналари.
93. Шимолий Американинг ички сувлари.
94. Шимолий Американинг географик ўлкалари.
95. Африканинг рельефи, геологик тузулиши ва фойдали қазилмадари.
96. Африка табиат зоналари.
97. Африканинг ички сувлари.
98. Африканинг географик ўлкалари.
99. Австралиянинг рельефи, геологик тузулиши ва фойдали қазилмалари.
100. Австралия табиат зоналари.
101. Австралиянинг ички сувлари.
102. География фани ҳақида тушунча. География фанлари тизими.
103. Умумий Ер билимининг ривожланиш тарихи.
104. Умумий ер билими предмети ва вазифалари.
105. Табиий географиянинг тадқиқот усуллари.
106. Олам тузулиши. Осмон жисмлари.
107. Қуёш тизими. Қуёш ва сайёралар.
108. Қуёш тизими ва ундаги осмон жисмларининг келиб чиқиши ҳақидаги тахминлар (гипотезалар).
109. Ер ва унинг ўлчамлари.
110. Ернинг ҳаракати ва унинг географик оқибатлари.

111. Фазонинг Ерга таъсири. Қуёш ва Ер алоқалари.
112. Географик қобикнинг тузилиши.
113. Географик қобикдаги моддалар ва уларнинг хусусиятлари.
114. Географик қобикнинг таркиби ва тузилиши даражалари.
115. Географик қобикдаги туташ юзалар, симметрия ва дисимметриялар.
116. Географик қобикнинг мустақил ривожланиш хусусияти.
117. Географик қобикнинг яхлитлиги ва бир бутунлиги.
118. Ернинг ички ва ташқи қобиклари.
119. Географик қобикнинг чегаралари ва асосий хусусиятлари.
120. Географик қобикнинг яхлитлиги ва бир бутунлиги.
121. Ернинг ички тузилиши.
122. Ер пўстининг тузилиши ва таркиби.
123. Ер пўсти тузилишининг асосий хусусиятлари.
124. Геосинклиналлар. Платформалар.
125. Ер пўстининг ёши ва геохронологик сана.
126. Асосий тоғ ҳосил бўлиш босқичлари ва йирик планетар рельеф шакллари.
127. Гидросферанинг тузилиши.
128. Дунё океани суви ва унинг хусусиятлари
129. Атмосферанинг таркиби ва тузилиши.
130. Хаво массалари.
131. Биосфера ҳақида тушунча.
132. Мавжудотларнинг (организмларнинг) хиллари ва вазифалари.
133. Қуруқлик ва океандаги мавжудотлар.
134. Биомасса ва унинг тарқалиши.
135. Нураш қобиғи ва тупроқ қоплами.
136. Географик қобикда одам ва ирқлар.
137. Географик қобикнинг кўндаланг тузилиши.
138. Иқлим минтақалари.
139. Табиат зоналиги ва табиат зоналари.
140. Баландлик минтақалари.
141. Географик ландшафтлар.
142. Географик қобикдаги ҳаракатлар.
143. Ер юзасида ҳароратнинг тақсимланиши.
145. Ер юзасида иссиқликни нотекис тақсимланиши ва у билан боғлиқ бўлган жараёнлар.
146. Ер юзасида босимнинг тақсимланиши ва шамоллар. Циклонлар, антициклонлар, фронтлар.
147. Атмосфера ҳаракатларининг турлари.
148. Географик қобикда сувнинг айланма ҳаракати.
149. Атмосферада сувнинг ҳаракати.
150. Мавжудотларнинг модда ва иссиқликнинг айланма ҳаракатидаги ўрни ва аҳамияти.
151. Озуқа занжири. Органик моддалар мувозанати.
152. Ер юзасида моддаларнинг ҳаракати.

153. Литосферада моддаларнинг ҳаракати.
154. Географик қобикдаги даврий ҳаракатлар.
155. Табиий географик ҳодисаларнинг даврийлиги.
156. Криптозойда географик қобикнинг ривожланиши.
157. Геосфераларнинг шаклланиши. Криптозой эонида географик қобикнинг ривожланиши.
158. Ерда ҳаётни пайдо бўлиши.
159. Фанерозойда географик қобикнинг ривожланиши.
160. Палеозой ва мезозой эраларида географик қобикнинг ривожланиши.
161. Кайназой эрасида географик қобикнинг ривожланиши.
162. Географик қобикни тўртламчи даврда ривожланиши.
163. Географик қобикнинг инсон томонидан ўзгартирилиши ва уни бошқаришнинг асослари.
164. Инсонни географик қобикнинг асосий таркибий қисмларига таъсири.
165. Антропоген ва табиий-антропоген комплекслар.
166. Географик муҳитни бошқариш тизими (мониторинги).
167. Иссиқлик ва моддаларнинг техноген оқимларини бошқариш.
168. Географик башорат асослари.
169. Башорат ҳақида тушунча.
170. Географик башорат методлари.
171. Гейзерлар ҳақида маълумот.
172. Худудий географик башоратлар.
173. Ўрта Осиёда геология фанининг ривожланиши.
174. Минераллар ва тоғ жинслари тўғрисида тушунча.
175. Тоғ жинсларининг таркиби ва тузилиши
176. Тоғ жинслари абсолют ва нисбий ёши.
177. Эндоген ва эгзоген жараёнлар.
178. Ер қатламини пайдо бўлиши.
179. Ер қатламларининг пайдо бўлиши ётиш шакллари
180. Геоморфология тўғрисида тушунча.
181. Текисликларни ҳосил бўлиш шароитлари.
182. Геоморфология ва инженерлик геологияси.
183. Ер ости сувлари ҳаракати.
184. Ер ости сувларининг умумий классификацияси.
185. Ер ости сувларининг режими.
186. Ер ости ичимлик сувларини таркиби.
187. Грунтлар характеристикаси.
188. Грунтларнинг физикавий ва механик хоссалари.
189. Тоғ жинсларининг ғоваклиги, капиллярлиги, гранулометрик таркиби.
190. Ер қатламининг сурилиш ҳодисаси.
191. Денгиз ва кўлларнинг геологик иши.
192. Физикавий геологик жараёнлар.

193. Ер ости сувларини фаоляти билан боғлиқ бўлган жараёнлар.
194. Шамол фаоляти билан боғлиқ бўлган жараёнлар.
195. Ернинг ички кучи билан боғлиқ бўлган жараёнлар.
196. Инсон фаоляти боғлиқ бўлган жараёнлар.
197. Тоғ жинсларининг босим таъсирида чўкиши.
198. Карстланиш ҳодисалари тўғрисида маълумот.
199. Зилзила ва ўпирилишлар тўғрисида маълумот.
200. Зилзилани ўрганиш ва уни олдиндан билиш чоралари.

**География ва иқтисодий билим асослари
кафедраси мудири**

доц. С.Р. Шодиев